

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 2016200370
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2016200370.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: P. M., bytom N. XXX, právne zastúpeného JUDr. Petrom Kupkom, advokátom so sídlom Hlavná 23, Trnava, proti žalovanému (sťažovateľovi): Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, Prievozská 32, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. SK/0641/99/2015 zo dňa 19. apríla 2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/58/2016-51 zo dňa 18. októbra 2017, takto

rozhodol:

I. Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

II. Žalobca m á n á r o k na plnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. SK/0641/99/2015 zo dňa 19. apríla 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Podanou žalobou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia žalovaného, ktorým žalovaný čiastočne zmenil rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. EN/0238/02/2015 zo dňa 18. augusta 2015 o uložení pokuty podľa § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5 zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“) vo výške 2 000,- Eur za neoprávnený odber plynu zadokumentovaný v Protokole o výsledku kontroly zo dňa 16. júna 2015, nakoľko u odberateľa plynu v domácnosti bol zistený odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo

porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ tohto zákona, keďže pri kontrole vykonanej dňa 16. júna 2015 na Inšpektoráte SOI so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj bolo pri prešetrovaní podnetu č. 732/2014 zistené tak, že nahradil časť výroku v znení, cit.: „účastník konania na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXX, adresa N. XXX, v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaisťovací prvok plomby“, výrokom, cit.: „na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXX, adresa N. XXX, v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby.“ V ostatnej časti ponechal rozhodnutie bez zmeny.

3. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že v odvolacom konaní bol zistený dôvod na zmenu prvoinštančného rozhodnutia, preto v novom rozhodnutí odstránil nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutia, pričom nezistil dôvod na zmenu právnej kvalifikácie, zrušenie napadnutého rozhodnutia ani prehodnotenie výšky uloženej pokuty. Konštatoval, že v danej veci bol skutkový stav dostatočne zistený a tento bol správne právne posúdený. U žalobcu bolo preukázané, že odoberal plyn meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, pričom žalovaný poukázal na záver znalca, ktorý „optickým skúmaním povrchu plomby zistil poškodenie - odstránenie jedného zaisťovacieho prvku plomby“. Žalovaný poukázal na to, že pre porušenie § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike postačuje samotný odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, bez ohľadu na to, kto toto zabezpečenie porušil. Výšku uloženej pokuty považoval žalovaný za adekvátnu zistenému protiprávnemu stavu, charakteru a rozsahu porušenia zákona.

4. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd konštatoval, že odhliadnuc od skutočnosti, že žalovaný ako odvolací orgán podľa obsahu odôvodnenia svojho rozhodnutia „odstránil nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutia“ bez toho, aby vysvetlil, v čom konkrétne spočívala neurčitosť a nezrozumiteľnosť výroku rozhodnutia zo dňa 18. augusta 2015, správne orgány oboch stupňov dôsledne nezrejmlili spôsob aplikácie ustanovení zákona o energetike upravujúcich neoprávnený odber plynu a jeho následky.

5. Uviedol, že zákon o energetike v ustanovení § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5, ktoré správny orgán aplikoval, upravuje uloženie pokuty vo výške od 100,- Eur do 30 000,- Eur za porušenie povinnosti (okrem iného) podľa § 82. Samotné ustanovenie § 82 však upravuje a odberateľovi ukladá iba povinnosť uvedenú v jeho odseku 2 - povinnosť uhradiť dodávateľovi, prípadne iným subjektom špecifikovaným v ustanovení, skutočne vzniknutú škodu, ak pri neoprávnenom odbere vznikla. Odstavec 1 definuje neoprávnený odber plynu ako odber bez uzavretej zmluvy, odber nemeraného plynu, bez určeného meradla alebo s určeným meradlom, ktoré v dôsledku neoprávneného zásahu odberateľa nezaznamenáva alebo nesprávne zaznamenáva odber plynu, odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete (písm. d), atď. V súvislosti s neoprávneným odberom odberateľovi neukladá žiadne povinnosti a tieto ako porušené žalobcom vo výroku svojho rozhodnutia neidentifikuje ani rozhodnutie žalovaného, či jemu predchádzajúce rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa.

6. Z odôvodnenia rozhodnutia o uložení pokuty za neoprávnený odber plynu preto nemal správny súd za zrejmé, či správny orgán napriek zneniu výrokovej časti rozhodnutia sankciu uložil za porušenie určitej povinnosti alebo, naopak, napriek zneniu ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5 zákona o energetike upravujúceho pokutu za porušenie povinnosti sankciu uložil za konanie, ktoré ako porušenie povinnosti zákonom nie je definované a akým výkladom ustanovení a akými úvahami sa pritom spravoval.

7. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že ide o administratívne trestanie spravujúce sa primerane špecifickému charakteru tohto konania zásadami ukladania trestov v trestnom konaní, kladie zvýšené požiadavky nielen na identifikáciu sankcionovaného konania (nekonania) vo výrokovej časti rozhodnutia a presvedčivosť vysvetlenia, akým postupom bolo protiprávne konanie zistené, ale aj na zdôvodnenie

práve uloženej sankcie z hľadiska jej druhu a výšky, pri ktorej rozhodujúci orgán podľa § 91 ods. 5 zákona o energetike prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinnosti.

8. Mal za to, že v danom prípade správne orgány oboch stupňov v odôvodnení svojich rozhodnutí v súvislosti s rozhodovaním o výške pokuty, zrozumiteľne identifikovali iba spôsob porušenia povinnosti, ktorý zohľadňovali, hoci aj tento je v ich rozhodnutiach rozdielny (v prípade žalovaného ide o konštatovanie, že došlo k poškodeniu - odstráneniu zaist'ovacieho prvku plomby, v prípade prvostupňového orgánu, že účastník konania sám alebo za pomoci iných osôb porušil pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii - odstránil jeden zaist'ovací prvok plomby). K uvedenému dodal, že aj keď oba správne orgány konštatovali zohľadnenie aj závažnosti protiprávneho konania a jeho možný následok, neuviedli, aký stupeň závažnosti, z akých okolností a na základe akých úvah hodnotili. V prípade následku, iba žalovaný konštatoval, že týmto konaním je škoda spôsobená vlastníkovi a prevádzkovateľovi distribučnej siete, rozsah a charakter ktorej neuviedol. Preto nie je zřejmé, či mal na mysli škodu na meradle, hodnotu neoprávnene odobratého plynu alebo niečo iné.

9. Vyslovil, že v súlade s právnym názorom žalobcu samotný záver správneho orgánu o neoprávnenom odbere plynu je z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci minimálne predčasným. Vychádza zo záverov znaleckého posudku č. 291/PL-2014, podľa ktorých znalec optickým skúmaním povrchu plomby zistil poškodenie - odstránenie jedného zaist'ovacieho prvku plomby. Podľa textu posudku overovacia - zabezpečovacia značka je mechanicky poškodená. Ďalej uviedol, že zákon o energetike bližšie nešpecifikuje, čo považuje za porušenie zabezpečenia meradla proti neoprávnenej manipulácii, ktoré je možné považovať za neoprávnený odber. Za logický záver označil, že za takéto porušenie v súvislosti s „neoprávneným odberom“ je dôvodné považovať iba porušenie, ktoré smeruje k odstráneniu prekážky v prístupe do technológie meradla a umožneniu ovplyvňovania zaznamenávania (merania) spotreby plynu, ako to súdnou praxou bolo ustálené aj v súvislosti s posudzovaním nárokov dodávateľa na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. Za takéto by nemalo byť považované napr. porušenie drobné, nemajúce akýkoľvek vplyv na funkčnosť plomby, odberateľom aj pri zachovaní patričnej ostražitosti ťažko rozpoznateľné, ktoré môže byť prípadne aj následkom nesprávnej inštalácie plomby a pod.

10. Taktiež uviedol, že stručnosť znaleckého posudku v danom prípade neumožňuje jednoznačné zodpovedanie všetkých otázok majúcich vplyv na zodpovednosť žalobcu a vytvorenie úsudku o tom, aký zaist'ovací prvok plomby bol odstránený, kde sa nachádzajúci, jeden z koľkých zaist'ovacích prvkov, či jeho odstránenie bez ďalšieho umožňuje nepozorovateľné odstránenie plomby a tým aj vstup do meradla a ovplyvnenie jeho činnosti, či išlo o nedostatok plomby viditeľný bez použitia špeciálnych prostriedkov pozorovania, aký mohol byť mechanizmus odstránenia zaist'ovacieho prvku plomby, či tento jej nedostatok mal znaky úmyselného zásahu, alebo môže byť následkom nesprávnej inštalácie plomby, či dokonca následkom výrobnéj vady, ktorá sa prejavila až po inštalácii a podobne.

11. Správny súd tiež uviedol, že vychádzajúc z vyššie uvádzaných obsahových nedostatkov odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia neumožňujúceho posúdiť, či uloženie pokuty a práve v stanovenej výške je v súlade s účelom a zmyslom aplikovaných ustanovení zákona o energetike a nespĺňajúceho z tohto dôvodu požiadavky kladené na ustanovením § 47 ods. 3 Správneho poriadku, ako aj z nedostatkov zistenia skutkového stavu veci súd primárne preskúmané rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ v spojení s § 491 ods. 1 S.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v naznačenom smere, keď vzhľadom na kompetencie žalovaného ako odvolacieho orgánu pri náprave pochybení prvostupňového správneho orgánu nepovažoval za dôvodné navrhované zrušenie rozhodnutia inšpektorátu Trnava zo dňa 18. augusta 2015.

12. Právo na plnú náhradu trov konania priznal správny súd v konaní úspešnému žalobcovi podľa § 167 ods. 1 S.s.p., s tým, že o výške trov bude v zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

II.

Kasačná sťažnosť žalovaného

13. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodov, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) a tiež tým, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ S.s.p.).

14. Sťažovateľ v prvom rade namietal, že krajský súd vydal v skutkovo obdobných prípadoch (neoprávnený odber plynu), čo do výroku rozhodnutia totožné rozhodnutia, avšak s rôznymi odôvodneniami. V predmetnom prípade krajský súd nepovažoval za hlavný dôvod na zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci sťažovateľovi na ďalšie konanie možnú subjektívnu zodpovednosť účastníkov konania, ktorú sťažovateľ napádal vo svojich predchádzajúcich kasačných sťažnostiach, ale namietal najmä skutočnosť, že rovnako ako prvostupňový správny orgán, tak aj odvolací orgán uložili pokutu účastníkovi konania na základe § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, pričom podľa názoru krajského súdu, uvedený paragraf neukladá povinnosť účastníkovi konania neodoberať neoprávnené plyny. Ďalej podľa jeho názoru správne orgány neuviedli, ako dospeli k uvedenému uloženiu povinnosti, akým výkladom ustanovení a akými úvahami sa pritom spravovali, a teda dôsledne nezrejmlili spôsob aplikácie ustanovení zákona o energetike upravujúcich neoprávnený odber plynu a jeho následky.

15. K tomu sťažovateľ dodal, že krajské súdy a Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodovali v minulosti podľa § 59 ods. 1 písm. d/ zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike, teda pred platnosťou a účinnosťou zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike, pričom nebola otázná objektívna zodpovednosť účastníkov konania. Sťažovateľ poukázal na to, že zmenou zákona sa zmenilo len číslo paragrafového znenia ustanovenia z § 59 ods. 1 písm. d/ na § 82 ods. 1 písm. d/, pričom nedošlo k žiadnej zmene v uvedenom ustanovení, a taktiež nedošlo k zmene celkovej podstaty uvedeného paragrafu (zmena nastala len v prípade výpočtu výšky škody dodávateľovi, t. j. zmena vo vzťahu dodávateľ - odberateľ). Sťažovateľovi preto nebolo zrejmé, kedy, akým spôsobom a na základe akých skutočností nastal zlom v ustálenej rozhodovacej praxi krajských súdov (rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa sťažovateľovi aj naďalej javí konštantná a logicky a právne odôvodnená).

16. Sťažovateľ k argumentácii krajského súdu ohľadne neexistencie povinnosti v ustanovení § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike uviedol, že § 91 ods. 1 písm. d/ cit. zákona taxatívne uvádza § 82 tohto zákona, pričom na rozdiel od ostatných, striktno vyňatých sankčných ustanovení neuvádza konkrétne odseky, resp. písmená, ktoré je možné postihovať, ale uvádza celý paragraf, čo podľa názoru sťažovateľa značí, že uvedený paragraf obsahuje viacero povinností a oprávnení, nad ktorými má dodržiavať dozor sťažovateľ.

17. Sťažovateľ sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu, že správny orgán rozhodol o porušení § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike len z toho titulu, že neprejavil vôľu dostatočným spôsobom zisťovať skutkový stav veci, t. j. aj zavinenie odberateľa, ako zodpovednostný prvok, resp., že s okolnosťou zodpovednosti sa správne orgány v obsahu svojich rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadali. Sťažovateľ k tomu uviedol, že v šetrenej veci nebolo sporné, či meradlo zaznamenáva správne, alebo či vôbec zaznamenáva spotrebu plynu; podstatnou otázkou bolo vyriešiť, či bol alebo nebol poškodený zabezpečovací prvok plomby určeného meradla, pričom už správny orgán na prvom stupni mal skutkový stav za preukázaný práve na základe vykonaného znaleckého skúmania P. S. F., ktorý zistil poškodenie - odstránenie jedného zaisťovacieho prvku plomby určeného meradla, v dôsledku čoho bola overovacia - zabezpečovacia značka mechanicky poškodená. Za takto zisteného skutkového stavu sťažovateľ, ani správny orgán prvého stupňa neboli povinní skúmať zavinenie páchatela správneho deliktu - žalobcu, nakoľko sa tu uplatňuje princíp objektívnej zodpovednosti.

18. Sťažovateľ konštatoval, že pri odôvodňovaní výšky sankcie zohľadnil spôsob spáchania iného správneho deliktu (v rámci dostupných možností), čas trvania porušenia povinnosti, závažnosť a možný následok porušenia povinnosti (aspoň v určitom rozsahu); tiež poukázal na objektívny charakter konštrukcie zodpovednosti za spáchaný iný správny delikt a samotné zjavné nedodržanie zákazu

ustanovené v cit. zákone. Zároveň pri zdôvodňovaní výšky postihu pri tomto druhu iného správneho deliktu mal za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že jeho skutková podstata umožňuje pod predmetné ustanovenie zákona subsumovať viacero druhov konaní, avšak presný priebeh a charakter skutku je často nezistiteľný z objektívnych príčin. Tak tomu bolo aj v šetrenom prípade, keď správny orgán na prvom stupni, ani sám sťažovateľ nedisponovali presným priebehom skutku, ktorým došlo k naplneniu skutkovej podstaty § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike.

19. Sťažovateľ uviedol, že aj napriek prekážkam spočívajúcim v objektívnych dôvodoch a nie v nedbalosti a zanedbaní povinnosti presne zistiť skutkový stav veci, zotrúva na svojom názore, že žalobca sa dopustil iného správneho deliktu podľa § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, a preto musí niesť za takéto porušenie povinnosti následky. Predmetný zákon sa pritom riadi princípom, na základe ktorého sťažovateľ uloží pokutu v každom prípade porušenia povinnosti. Preto sťažovateľ poukázal na možnosť krajského súdu využiť moderačné právo v zmysle § 198 ods. 1 písm. a/ S.s.p.

20. Na základe uvedených skutočností, vyjadril sťažovateľ názor, že kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v rozpore s platnými právnymi predpismi, v dôsledku čoho sú opodstatnené dôvody pre podanie kasačnej sťažnosti zo strany sťažovateľa podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ S.s.p, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

21. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti písomne nevyjadril.

III.

Právna úprava a právne názory kasačného súdu

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21. apríla 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

23. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie sťažovateľa, ktorým sťažovateľ v časti zmenil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie, a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie sťažovateľa a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

24. Podľa § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike neoprávneným odberom plynu je odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete.

25. Podľa § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5 zákona o energetike, inšpekcia uloží pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe vo výške od 100 eur do 30 000 eur za porušenie povinností podľa § 35 ods. 2 písm. b/ až h/, § 36 ods. 2 písm. a/ až e/, § 39, 42, § 46, § 70 ods. 2 písm. b/, d/, e/, § 71 ods. 2 písm. b/, d/, § 72, § 77 ods. 1, 3, § 82, § 89 ods. 1 písm. e/ a § 96 ods. 24 a 27.

26. Kasačný súd z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu sťažovateľa zistil, že dňa 9. októbra 2014 bol orgánu verejnej správy prvej inštancie postúpený spisový materiál Obvodného oddelenia Policajného zboru Cífer ČVS: ORP-1764/CI-TT-2014 dokumentujúci správny delikt podľa § 91 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike. Na podklade uvedeného vykonal prvoinštančný orgán verejnej správy dňa 16. júna 2015 kontrolu dodržiavania zákona o energetike, ktorej výsledok je zaznamenaný v Protokole o výsledku kontroly zo dňa 16. júna 2015, v zmysle ktorého inšpektori ustálili, že kontrolovaný subjekt porušil cit. zákon, nakoľko v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 došlo k poškodeniu overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXX na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXXX. Oznámením o začatí správneho konania č. EN/0238/02/2015 zo dňa 15. júla 2015 bol žalobca oboznámený o začatí správneho konania o uložení pokuty podľa § 91 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike z dôvodu zistenia neoprávneného odberu plynu odberateľom (žalobcom) v domácnosti, čím došlo k porušeniu § 82 ods. 1 písm. d/ cit. zákona. Výsledkom správneho konania bolo prvoinštančné správne rozhodnutie č. EN/0238/02/2015 zo dňa 18. augusta 2015, ktorým bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2 000,- Eur za neoprávnený odber plynu, zadokumentovaný v Protokole o výsledku kontroly zo dňa 16. júna 2015, nakoľko bol u odberateľa plynu v domácnosti zistený odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, keďže pri kontrole vykonanej dňa 16. júna 2015 Inšpektorátom SOI so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj bolo pri prešetrovaní podnetu č. 732/2014 zistené, že účastník konania na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXXX v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXX. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán prvého stupňa vyjadril názor, že skutkový stav bol náležite zistený a preukázaný s tým, že pri určení výšky pokuty prihliadal najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinnosti.

27. O podanom odvolaní rozhodol sťažovateľ napadnutým rozhodnutím č. SK/0641/99/2015 zo dňa 19. apríla 2016 tak, že prvoinštančné správne rozhodnutie v časti zmenil tak, že časť výroku „účastník konania na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXXX, adresa N. XXX, v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaisťovací prvok plomby“ nahradil znením „na odbernom mieste č. XXXXXXXXXXXXX, adresa N. XXX, v presne nezistenom čase od 19. júna 2013 do 27. marca 2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby.“ Ostatná časť výroku, vrátane uloženej sankcie, ostala bez zmeny. Rozhodnutie odôvodnil sťažovateľ tým, že v odvolacom konaní bol zistený dôvod na zmenu napadnutého prvoinštančného rozhodnutia, preto sťažovateľ v novom rozhodnutí odstránil nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutia, pričom sťažovateľ nezistil dôvod na zmenu právnej kvalifikácie, zrušenie napadnutého rozhodnutia ani prehodnotenie výšky uloženej pokuty.

28. O podanej žalobe rozhodol krajský súd kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom, ktorým rozhodnutie sťažovateľa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie dôvodiac, že správne orgány oboch inštancií dôsledne nezrejmlili spôsob aplikácie ustanovení zákona o energetike upravujúcich neoprávnený odber plynu a jeho následky. V ďalšom konštatoval obsahové nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia neumožňujúceho posúdiť, či uloženie pokuty a práve v stanovenej výške je v súlade s účelom a zmyslom aplikovaných ustanovení cit. zákona, ako aj nedostatočne zistený skutkový stav veci.

29. Sťažovateľ podanie kasačnej sťažnosti odôvodnil tým, že z ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike vyplýva objektívna zodpovednosť účastníkov konania. Mal za jednoznačné, že v zmysle ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d/ cit. zákona má sťažovateľ vykonávať dozor nad dodržiavaním povinností a oprávnení vyplývajúcich z celého ustanovenia § 82 tohto zákona. S poukazom na stanovenú objektívnu zodpovednosť žalobcu za spáchaný správny delikt mal za to, že nebol povinný skúmať

zavinenie. Odôvodnenie výšky pokuty mal za dostatočné s tým, že pokiaľ považoval krajský súd odôvodnenie výšky pokuty za nedostatočné vo vzťahu k zákonným kritériám pre určenie jej výšky, mal možnosť využiť moderačné právo v zmysle § 198 ods. 1 písm. a/ S.s.p.

30. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia krajského súdu, aj keď sa s dôvodmi jeho rozhodnutia nestotožnil v celom rozsahu.

31. V prvom rade kasačný súd dáva do pozornosti, že z ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5 zákona o energetike vyplýva, že inšpekcia uloží obligatórne pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe (v danom prípade žalobcovi) za porušenie povinností, ktoré vyplývajú z taxatívne uvedených ustanovení citovaného zákona, okrem iného aj vo vzťahu k ustanoveniu § 82 tohto zákona. Z predmetného ustanovenia § 82 ods. 1 cit. zákona vyplývajú zasa definície neoprávneného odberu, z ktorých je možné vyvodiť, o aký odber musí ísť, aby bol neoprávnený. V ods. 1 písm. d/ je ďalej uvedené, že neoprávneným odberom plynu je odber, ktorý musí spĺňať dve podmienky, prvou je odber meraný určeným meradlom a druhou je, že pôjde o meradlo, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Na sankcionovanie tohto neoprávneného odberu stačí splnenie týchto dvoch podmienok s tým, že zodpovednosť nesie odberateľ (žalobca), pričom zákon nevyžaduje priamo jeho zavinenie. Sťažovateľ tak správne vyhodnotil, že v danom prípade pôjde o objektívnu zodpovednosť, nie subjektívnu zodpovednosť, preto nie je podstatné, či došlo k porušeniu zabezpečenia určeného meradla úmyselným alebo neúmyselným konaním, resp. kto konkrétne porušil predmetné zabezpečenie; zodpovednosť nesie odberateľ plynu. Uvedené vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2015, sp.zn. 3Cdo 99/2012, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Asan 19/2017). Na základe vyššie uvedeného nemohol kasačný súd prisvedčiť tvrdeniu krajského súdu, že orgány verejnej správy postupovali nesprávne, keď sa nezaoberali skutočnosťou, či k neoprávnenému odberu malo dôjsť úmyselným alebo neúmyselným konaním žalobcu, keď v prípade objektívnej zodpovednosti sa zavinenie neskúma. K uvedenému však kasačný súd uvádza, že skutočnosť kto, kedy a akým spôsobom porušil zabezpečovaciu značku plynomeru, resp. ako došlo k danému porušeniu je nutné vziať do úvahy pri určovaní výšky pokuty.

32. Kasačný súd zároveň nesúhlasí s tou časťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu, v ktorej krajský súd konštatoval, že sťažovateľ tak ako aj prvoinštančný orgán verejnej správy nezrejmlili spôsob aplikácie ustanovení zákona o energetike - § 82 ods. 1 písm. d/ a § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5. V nastolenej otázke kasačný súd ustálil, že ak by zákonodarca nemal v úmysle sankcionovať aj ustanovenie § 82 ods. 1 zákona, ale výlučne len ustanovenie § 82 ods. 2 tohto zákona, bol by to výslovne vymedzil v ustanovení § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5. Súčasne má kasačný súd za to, že vylúčenie možnosti sťažovateľa sankcionovať páchatel'ov správnych deliktov len z dôvodu, že ustanovenie § 82 ods. 1 tohto zákona nie je výslovne formulované ako povinnosť by odporovalo zásadám právneho štátu, v ktorom nie je možné akceptovať a ponechať bez trestu protispoločenské konanie, akým neoprávnený odber plynu bez pochýb je.

33. Vo vzťahu k odôvodneniu výšky pokuty, ktorú považuje sťažovateľ za dostatočne odôvodnenú v rámci toho, že nie je možné presne uviesť priebeh skutku, musí kasačný súd vyzdvihnúť právny názor krajského súdu uvedený v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu. Krajský súd dospel k jednoznačnému záveru, že z obsahu prvoinštančného a druhoins'tančného správneho rozhodnutia nie je možné dostatočne vyvodiť, prečo bola žalobcovi uložená práve pokuta vo výške 2 000,- Eur, prečo nie menej, resp. viac.

34. Pri preskúmaní rozhodnutia, ktoré vydal orgán verejnej správy na základe zákonom povolenej správnej úvahy, správny súd preskúmajúc, iba či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených Správnym súdnym poriadkom s tým, že nie sú dotknuté ustanovenia o sankčnej moderácii. Avšak neznamená to, že orgán verejnej správy by nemal dostatočne odôvodniť použitú správnu úvahu pri ukladaní výšky sankcie, najmä, ak ukladá sankciu v určitom zákonom stanovenom rozpätí, v danom prípade od 100,- Eur do 30 000,- Eur. Zároveň musí byť z rozhodnutia orgánu verejnej

správy zrejماً jeho správna úvaha pri aplikácii právnych predpisov (§ 47 ods. 3 Správneho poriadku).

35. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu rovnako dospel k záveru o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia sťažovateľa a prvoinštančného správneho rozhodnutia v súvislosti s výškou uloženú sankcie, keď konajúce orgány verejnej správy síce tvrdili, že pri určovaní výšky pokuty zohľadnili závažnosť protiprávneho konania a jeho následok, ktorým bola spôsobená škoda vlastníčkovi a prevádzkovateľovi distribučnej siete, a preto žalobcovi uložili pokutu na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, no súčasne výšku uloženú pokuty stanovili na sumu 2 000,- Eur zo zákonom stanovenej rozpätia od 100,- Eur do 30 000,- Eur. Kasačnému súdu nie je zrejماً, prečo sa orgány verejnej správy domnievali, že uložená pokuta predstavuje dolnú hranicu zo zákonom stanovenej sadzby, keď uložená pokuta 20-násobne prevyšuje skutočnú dolnú hranicu (100,- Eur). Rovnako zostalo pre kasačný súd neznáme, ako mohli orgány verejnej správy uložiť žalobcovi pokutu vo výške 2 000,- Eur, keď sami uviedli, pri určovaní výšky pokuty prihliadali v zmysle ustanovenia § 91 ods. 5 zákona o energetike najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinností, teda museli prihliadnuť okrem iného na skutočnosti, že

- orgán verejnej správy prvej inštancie rovnako ako sťažovateľ a ako orgány činné v trestnom konaní nepreukázali, že práve žalobca bol osobou, ktorá vykonala neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 911677502195 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby;

- k porušeniu plomby určeného meradla mohlo vzhľadom na bod 1 dôjsť aj konaním inej osoby ako osoby žalobcu, pričom nebolo vylúčené, že porušenie mohlo byť spôsobené aj inými vplyvmi ako napríklad vplyvom počasia, plynutím času či inou okolnosťou;

- nebol preukázaný vznik škody prevádzkovateľovi distribučnej siete spojený s neoprávneným odberom plynu;

- predmetné meradlo sa nachádza na verejne prístupnom mieste.

36. Vzhľadom na uvedené nemohol kasačný súd postupovať inak, ako súhlasiť so záverom prijatým krajským súdom v napadnutom rozhodnutí o nedostatku odôvodnenia výšky uloženú pokuty s tým, že napadnuté rozhodnutie sťažovateľa v spojení s prvoinštančným rozhodnutím je aj podľa názoru kasačného súdu v uvedenom smere v rozpore so zákonom.

37. Krajský súd pristúpil k zrušeniu rozhodnutia sťažovateľa z dôvodu, že bolo nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ako aj z dôvodu, že zistenie skutkového stavu bolo nepostačujúce na riadne posúdenie veci. Kasačný súd sa stotožňuje s uvedeným tvrdením krajského súdu v tom smere, že samotný sťažovateľ uviedol, že nebolo možné zistiť, ako presne prebiehal skutok, čo malo vplyv na odôvodnenie výšky pokuty a svoju úvahu oprel len o znalecký posudok, ktorý bol spochybňovaný žalobcom. Aj napriek tomu, že v danom prípade išlo o objektívnu zodpovednosť, pokiaľ sa nepreukáže, že zabezpečenie meradla plynu bolo poškodené žalobcom, bude úlohou orgánu verejnej správy zväziť uloženie sankcie skutočne na spodnej hranici sankčného rozpätia určeného zákonodarcom.

38. Na základe vyššie uvedených skutočností, právnych úvah a citovaných zákonných ustanovení dospel kasačný súd k záveru, že je potrebné kasačnú sťažnosť zamietnuť (§ 461 S.s.p.), nakoľko v rozhodnutí sťažovateľa došlo k takým pochybeniam, ktoré odôvodňujú záver krajského súdu o potrebe jeho zrušenia, a na ktoré musel kasačný súd prihliadať.

39. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobcovi vzhľadom na jeho úspech v konaní priznal nárok na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.